

Redengevende omschrijving – Schoonhoven: Meester Kesperstraat 10
Monumentnummer: 23/25

FEITELIJKE GEGEVENS

Adres	Meester Kesperstraat 10, 2871 GS Schoonhoven
Kadastrale nummers	Schoonhoven C 3382-3383-3384-3385-3386- 3387-3388-3390-3391-3392-3393-3394- 3395-3396-3397-3398-3399-3400-3401- 3402-3410-3411
Naam object (volksmond)	Zilverschool Schoonhoven
Complexonderdelen	School met landschappelijke inrichting
Oorspronkelijke functie	School
Opdrachtgever	Rijksvak- en Kunstnijverheidsschool voor Goud- en Zilversmeden en Horlogemakers
Architect/aannemer	Niet bekend
Datering / Bouwjaar	ca. 1968 - 1970

(CULTUUR)HISTORISCHE
ACHTERGROND*Schoonhoven als zilverstad*

Een van de belangrijkste nijverheden binnen Schoonhoven waren de goud- en zilversmeden. In de 17e eeuw, toen de vraag naar zilver hoog was, ontstond er een bloeiende handel. De grote zilvermeesters maakten zilverwerken op bestelling. Daarnaast werd de stad bevolkt door kleinere zilversmeden die op eigen risico seriematig producten maakten voor de verkoop. Specialisatie zorgde ervoor dat de zilversmederijen in de 18e en 19e eeuw verder konden groeien. In 1798 zijn er in de stad 34 patroons (werkplaatsen) en 80 werknemers. Door de snelle groei van het aantal werknemers, werden ook de werkplaatsen steeds groter. Na het vertrek van de Fransen verkeerde het land in crisis, waardoor ook de zilverindustrie halveerde. De reden dat het zilver niet geheel uit Schoonhoven is verdwenen, komt door de snelle groei van de rijkdom op het platteland. Tot aan het begin van de 20e eeuw is de ambacht bloeiend gebleven. Het vak werd vaak uitgeoefend in werkplaatsen aan huis (op het achtererf of in een uitbouw).

In 1895 werd in Schoonhoven de *Rijksvak- en Kunstnijverheidsschool voor Goud- en Zilversmeden en Horlogemakers*. De school was en is de enige school in Nederland die opleidt tot goud- en zilversmid, horlogier en juwelier. Tot op de dag van vandaag is er een nauwe relatie tussen de diverse goud- en zilversmederijen in de plaats Schoonhoven en de school.

De school is een tastbare verwijzing naar de bloeiende zilverindustrie van de kern Schoonhoven.

STEDENBOUWKUNDIGE,
LANDSCHAPPELIJKE SITUATIE*Ruimtelijke ontwikkeling Schoonhoven*

In de 20e eeuw groeide Schoonhoven gestaag door. Gebieden aan de west- en noordwestzijde van de middeleeuwse stadsmuren die nog tot ver in de 19e eeuw braak hadden gelegen, werden in de late 19e eeuw en vroege 20e eeuw verder bebouwd. Deels was er dus sprake van inbreiding. Vanaf het midden van de 20e eeuw werd er echter gezocht naar ontwikkelingsruimte buiten de bestaande stad en zo ontstonden de wijken ten noordwesten en ten oosten van het centrum. Alhoewel er op verschillende plekken in deze wijken nog historische landschappelijke

structuren te vinden zijn, zoals ter plaatse van de bocht in de H.A. Schreuderstraat / Vlistersstraat, is de oude landschapsstructuur in deze wijken nauwelijks meer afleesbaar.

Ruimtelijke opbouw perceel

De school bestaat uit een samenhangend geheel van aan elkaar gebouwde massa's, die in een u-vorm rond een plein zijn gepositioneerd. Ieder deel heeft een eigen functie, zoals leslokalen, gymzaal, werkplaatsen, e.d. De pleinzijde is tevens de entreezijde, waar de diverse gebouwen worden ontsloten.

De massa en gevels aan de C.G. Roosweg hebben een prominente zichtfunctie, die het gezicht van de school naar de stadskern bepaald. De bouwmassa op pilaren staat in een aangelegde waterpartij. Vanaf deze zijde is de school niet te bereiken. Voor de school ligt een openbaar park, die door de openheid en groene aanleg ervan het monumentale aanzicht van de school in het water benadrukt en het een landmark vormt binnen de verder overwegend met laagbouw bebouwde naoorlogse uitbreidingswijk aan de noordzijde van Schoonhoven.

ARCHITECTUURHISTORISCHE WAARDE

Het complex is architectuurhistorisch waardevol als laat, maar typisch voorbeeld van een gebouw in de stijl van de Wederopbouw, die voornamelijk toegepast werd tussen 1940-1965. Dit pand laat diverse kenmerken zien van de grootmeesters van deze stijl. Zo zijn hoogbouw, het gebruik van pilaren, en lintvensters in de niet dragende buitengevel typische kenmerken die toegepast werden door de beroemde Zwitsers-Franse architect Le Corbusier. De na-oorlogse functionalistische vormgeving doet ook denken aan de ontwerpen van het bekende Nederlandse architectenbureau Van den Broek en Bakema. De gaafheid, de samenhang en de toegepaste Wederopbouwstijl van de hoogbouw op gedraaide betonnen pilasters boven het water, in metselwerk van gele baksteen met lintvensters, en de op het maaiveld gelegen karakteristieke gymzaal en lokalen maken dit tot een binnen de gemeente Krimpenerwaard architectuurhistorisch waardevol en zeer zeldzaam ensemble.

BESCHRIJVING

Het complex heeft een samengestelde plattegrond en bestaat uit meerdere bouwmassa's. De daken zijn plat. De hoogbouwmassa, bestaande uit vier bouwlagen en gedeeltelijk zelfs uit vijf bouwlagen, steunt op betonnen pilaren die in het water staan. De laagbouw bestaat uit één of twee bouwmassa's (lokalen) of één zeer hoge bouwlaag (gymzaal).

De gevels bestaan uit schoon metselwerk in gele baksteen in halfsteensverband. De gevels zijn ofwel vrijwel geheel dichtgemetseld, of voorzien van lintvensters (lokalen) of grote vensterpuien (gymzaal) voor daglichttoetreding.

WAARDENSTELLING

De vakschool Schoonhoven aan de Meester Kesperstraat 10 te Schoonhoven is van:

Cultuurhistorische waarde:

- Als tastbare verwijzing naar de bloeiende zilverindustrie van de kern Schoonhoven.

Stedenbouwkundige / landschappelijke waarde:

- Vanwege de markante ligging aan de C.G. Roosweg.
- Vanwege de samenhang tussen de landschappelijke inrichting van het voorterrein met de waterpartij en de bouwmassa op pilaren.
- Vanwege het gebouw als landmark in de naoorlogse uitbreidingswijk.

Architectuurhistorische waarde:

- Als laat maar typisch voorbeeld van de toepassing van de Wederopbouwstijl. Deze uit zich o.a. in de na-oorlogse functionalistische vormgeving, de platte daken, de hoogbouw, het gebruik van pilaren, lintvensters in de niet dragende buitengevel van schoon metselwerk.

Waarde vanwege de Gaafheid:

- Van de diverse bouwmassa's.
- Van de lintvensters, vensterpuien en betonnen pilaren.

Zeldzaamheidwaarde:

- Binnen de gemeente Krimpenerwaard als enige voorbeeld van een school in na-oorlogse functionalistische architectuur met verwijzingen architectuuruitgangspunten van Le Corbusier.

IDENTITEIT
KRIMPENERWAARD

Het schoolgebouw aan de Meester Kesperstraat 10 draagt bij aan de ruimtelijke identiteit van de gemeente Krimpenerwaard vanwege:

1. Als herinnering aan de bloeiende zilver- en goudsmederijen binnen de gemeente Krimpenerwaard.
2. Vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.

BESCHERMING

De volgende onderdelen vallen onder de bescherming:

- Exterieur, bouwkundige structuur en waardevolle interieuronderdelen (met uitzondering van recent(e) sanitair, keuken(s) en badkamer(s)).
- Landschappelijke inrichting van het voorterrein met de vijver.

BRONNEN

- Baardman, C. (1963), *Schoonhoven, oude veste aan de Lek. Trots op zijn verleden, bouwt aan zijn toekomst*, Den Haag
- Berkum, van H, (1761), *Beschrijving der stad Schoonhoven*.
- Cremers, E., Kaaij, F., Steenbergen, C.M. (1981), *Bolwerken als stadsparken. Stadswandelingen in de 19^e en 20^e eeuw*, Delft
- Höfkens, M., Ingen, M. Van, e.a. (1991), *Jongere bouwkunst en stedenbouw 1800 – 1945 Schoonhoven. Monumenten inventarisatie project (MIP)*, Zeist
- Holten, C. Van (1971), *Schoonhoven in oude ansichten dl. 1*,

Zaltbommel

- Groningen, C.L. van (1996), *De Krimpenerwaard*, Zeist RCE.
- Gemeente Schoonhoven (1986), *De monumenten van Schoonhoven. Overzicht van historisch waardevolle gebouwen en de rijksmonumenten met 412 foto's*, Schoonhoven
- Muilwijk, P (1971), *Schoonhoven in oude ansichten*, dl. 2, Zaltbommel
- Slingerland, J. Red. (2004), *Mensen in een waard vol wind en water: de geschiedenis van de waterhuishouding in de Krimpenerwaard*.
- SOAB adviseurs voor Woning en leefomgeving (1995), *Monumentenregistratie Schoonhoven dl. I t/m IV*.
- Visser, J.C. (1964), *Schoonhoven: De ruimtelijke ontwikkeling van een kleine stad in het rivierengebied gedurende de Middeleeuwen*, Delft
- Visser, J. C.; Elsing, Th. M.; Hendriks, e.a. (1990). *Historische stedenatlas van Nederland, aflevering 5*, Delft:
- Voet, H. A. (1979), *Verkenningen vanuit Schoonhoven in het begin van onze eeuw. Een ansichtkaartenserie van de Krimpener-, Alblasser- en Lopikerwaard en enige omliggende dorpen*. Capelle aan den IJssel.
- Wit, B. de (2001), *Schoonhoven in bedrijf*, Alphen aan de Rijn.
- googlemaps.nl
- topotijdreis.nl
- Bagviewer.nl
- Streekarchief Midden-Holland ((bouw)archieven Schoonhoven en foto's)